

[Aksel Larsen.]

Begrundelse maa man lade falde. Saa vidt jeg ved, gaar det ganske godt i Island med den 21 Aars Valgretsalder. Der findes noget lignende baade i England, Frankrig og Belgien, uden at de Lande derfor er gaaet helt rabundus. Derfor ligger der naturligvis ingen Begrundelse for, at man vil standse ved 23 Aar; jeg haaber derfor, at man paa disse Omraader maa naa længere frem, selv om jeg, som sagt, anerkender, at af alle de foreslaaede Ændringer er det sikkert dem, der er de mest betydningsfulde.

Jeg mangler imidlertid noget meget vigtigt. Jeg mangler noget meget vigtigt, hvis man vil gennemføre den Menneskerettighed, der hedder Sikkerhed for Folkets Ret til at værges sig mod Undertrykkelse, eller hvis man vil gøre de Ord bare til delvis Sandhed, som det ærede Medlem Hr. Hartvig Frisch sluttede sin Tale med i Gaar. Befolkningen har kun en meget usikker Kontrol med Rigsdagen og har efter Forslaget ikke mere Kontrol med Rigsdagen, end den har nu. Jeg mener, at man roligt kan se bort fra Bestemmelsen om Folkeafstemning, som enhver ved reelt intet som helst betyder. I Weimar-Republikken havde de noget mere demokratiske Bestemmelser om Folkeafstemning, de kom ingenting til at betyde.

Jeg mener, at man bør tage Skridt til nu at ændre de Bestemmelser, som for Øjeblikket findes i Grundlovens § 55, og som ordret er overført til Grundlovsforslagets § 48. Det hedder i denne Paragraf:

„Rigsdagsmændene er alene bundet ved deres Overbevisning og ikke ved nogen Forskrift af deres Vælgere.“

Som jeg tidligere har haft Lejlighed til at fastslaa fra denne Plads, er jeg af den Mening, at dette er absolut i Modstrid med et demokratisk Grundsynspunkt. Rigsdagsmændene skal ikke være Repræsentanter for sig selv og for deres egne private Overbevisninger, de kan ændre sig under Paavirkning af forskellig Art, saadan som Menneskenes Overbevisning nu engang ændres. Jeg mener, at Rigsdagsmændene skal opfattes som Repræsentanter for deres Vælgere og derfor maa kunne modtage Forskrifter fra deres Vælgere samt selvfølgelig maa være forpligtede til at holde deres Valgløfter. Jeg tror, man skulde sætte saadan noget ind i Grundloven og endvidere give Vælgerne en praktisk Mulighed for med Eftertryk at udøve en Kontrol ved at give Vælgerne Tilbagekaldelsesret over for deres valgte Rigsdagsmand. Det er min Opfattelse, at man udmærket vel teknisk kan udforme saadanne Bestemmelser, og jeg tror, det er

af langt, langt mere Betydning end selv de mest demokratiske Bestemmelser om Adgang til Folkeafstemning.

Det har fyldt mig og mange med Forbavselse, at man i 1938 efter alt det, der er gaaet forud siden 1849, vil ændre Grundloven uden at fastslaa selve det parlamentariske Princip. Efter den eksisterende Grundlov saavel som efter det nye Forslag udnævner Kongen selv sine Ministre, kan bestemme, hvem han vil have, og de behøver ikke at have Flertal hverken i Folketinget eller i Den forenede Rigsdag. Kongen har endvidere ikke suspensivt, men absolut Veto mod de af Rigsdagen vedtagne Love, og endelig kan Kongen, naar som helst det passer ham, vilkaarligt hjemsende eller opløse Rigsdagen, uden at Rigsdagen er i Stand til at værges sig derimod. Jeg mener, man maa have ændret dette Forhold, men jeg forstaar for den Sags Skyld ikke, at man her gør den nye Grundlov værre end den, man har haft hidtil. Hidtil var det saaledes, at Kongen i hvert Fald kun kunde befri sig for Rigsdagen 2 Maaneder. Nu skal han have Ret til at befri sig for Rigsdagen 3 Maaneder. Efter alt det, der er sket i Verden i de sidste Aar, synes jeg, man skulde være en lille Smule forsigtig med at give Statsoverhovedet for udvidede Beføjelser. Naar man endelig er inde paa at ville tilnærme sig de øvrige skandinaviske Lande — hvorfor saa ikke paa dette Omraade tilnærme sig f. Eks. Norge? Det ærede Medlem Hr. Hartvig Frisch klarer det i sin Ordførertale ved at sige noget om, at naar Spørgsmaalet om Kongemagten og dens forfatningsmæssige Beføjelser har været aktuelt, har det altid været Kongerne selv, der gjorde det aktuelt. Ja, naturligvis, hvem ellers? Men vil det sige, at fordi man ikke i de senere Aar har noget Tilfælde, hvor det blev gjort aktuelt, skal man endelig ikke sikre sig mod fremtidige Tilfælde? Intet som helst sikrer os mod Begivenheder som dem i 1920, for ikke at drage værre Eksempler frem. Jeg vil minde Regeringspartierne om, at i 1920 foretog Kongen sig efter alt at dømme en forfatningsmæssig Handling, selv om han optraadte imod den siden 1901 gældende Sædvane. Sædvaner er imidlertid noget, der kan forandres. Indtil 1901 eksisterede een bestemt Sædvane, saa kom en anden Sædvane. Kongen foretog sig en forfatningsmæssig Handling — yderst forkastelig, i Modstrid med Parlamentarismen. Det var Krig fra Kongemagtens Side mod Rigsdagen og i Modstrid med Folkets Mening og Vilje. Men Kongen kunde pukke paa, at i Henhold til Forfatningsbestemmelserne